

Handläggare
Johanna Friberg
Telefon: 08-50826873

Till
Fastighetsnämnden
2024-06-18

Remiss av Miljöprogram 2030 för Stockholms stad

Remissvar

Förslag till beslut

1. Fastighetsnämnden godkänner och överlämnar kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Fastighetsnämnden förklarar ärendet omedelbart justerat.

Sammanfattning

Fastighetsnämnden har mottagit Remiss av Miljöprogram 2030 för Stockholms stad. Remisstiden sträcker sig till den 20 juni 2024. Miljöprogrammet är stadens övergripande strategiska styrdokument för arbetet med miljö- och klimatfrågor och slår fast mål inom sju områden där utmaningarna för Stockholm och påverkan på omvärlden bedöms som störst.

Miljöprogram 2030 innehåller i huvudsak samma målstruktur som det föregående programmet. Fastighetsnämnden anges inte som uppföljningsansvarig för något av programmets 18 delmål, men pekas ut som ansvarig för genomförandet av åtgärder för 14 av dem.

Kontoret ställer sig positiv till förslaget i sin helhet och anser att det utgör en bra grund för stadens fortsatta strategiska och systematiska arbete med miljö- och klimatfrågor. Kontoret anser att de föreslagna målen är ambitiösa men relevanta för att nå nationella och globala miljömål samt stadens övergripande målsättningar inom området.

Den största förändringen i miljöprogrammet för fastighetskontorets verksamhet är den kraftigt höjda ambitionsnivån gällande minskning av klimatpåverkande utsläpp. Inom området finns viktiga men utmanande delmål som kommer kräva ekonomiska och personella resurser, något som i nuläget inte inryms inom budget. Därtill vill kontoret betona vikten av genomarbetat och förankrat metodstöd inom de områden där det underlättar.

Ärendet

Bakgrund

Fastighetsnämnden har mottagit Remiss av Miljöprogram 2030 för Stockholms stad. Remisstiden sträcker sig till den 20 juni 2024. Miljöprogrammet är stadens övergripande strategiska styrdokument för arbetet med miljö- och klimatfrågor och slår fast mål inom sju områden där utmaningarna för Stockholm och påverkan på omvärlden bedöms som störst. Programmet innehåller 18 delmål som preciserar den strategiska inriktningen och anger vilka nämnder och bolagsstyrelser som är ansvariga för att genomföra åtgärder samt följa upp arbetet för respektive delmål. Programmet beskriver även vilka utvecklade arbetssätt som ska användas för att lyckas med stadens klimat- och miljöarbete och är utgångspunkt för de handlingsplaner som konkretiserar genomförandet för att nå målen.

Förslaget till nytt miljöprogram har tagits fram i arbetsgrupper med deltagare från olika delar av staden under ledning av kommunstyrelsen och Stockholms Stadshus AB.

Det nuvarande förslaget är stadens elfte i ordningen och är en revidering av det föregående miljöprogrammet som sträckte sig till 2023. Viktiga utgångspunkter för revideringen har varit att staden ska ta hänsyn till nya vetenskapliga rön om vad som krävs för att nå 1,5-gradersmålet och vad som anses rättvist utifrån våra historiska utsläpp, samt målsättningen om att Stockholm ska vara världsledande i att minska sina utsläpp och vara en förebild för andra.

Miljöprogram 2030 innehåller i huvudsak samma målstruktur som det föregående. De sju målen i Miljöprogram 2030 är:

- *En rättvis och inkluderande omställning*
- *Ett Stockholm utan globalt klimatavtryck*
- *Ett Stockholm med livskraftiga ekosystem*
- *Ett klimatanpassat Stockholm*
- *Ett resurseffektivt och cirkulärt Stockholm*
- *Ett giftfritt Stockholm*
- *Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö.*

Nytt mål i detta miljöprogram är målet om *En rättvis och inkluderande omställning* som handlar om hur miljö- och klimatarbetet ska bidra till ett mer jämlikt samhälle. Det anger att stadens verksamheter ska utformas så att de stärker en rättvis omställning, att grupper som drabbas hårdast av miljöproblemen ska skyddas samt att Stockholmare ska vara delaktiga och ha inflytande i omställningen.

Fastighetsnämnden anges inte som uppföljningsansvarig för något av miljöprogrammets 18 delmål, men pekas ut som genomförandeansvarig för 14 av dem.

Programmet har i denna revidering getts en mer kommunikativ karaktär för att tillgängliggöra programmet för stadens medarbetare och för stockholmarna, och är med anledning av detta betydligt mer omfattande än det föregående.

Miljöprogrammet är integrerat i stadens överordnade system för ledning och uppföljning av all verksamhet och ekonomi. Varje år ska en uppföljning av måluppfyllelsen göras och under 2027 ska en mer omfattande halvtidsuppföljning genomföras, för att säkerställa att staden är på rätt väg för att nå målen 2030. Utöver detta ska en plan för implementering tas fram och en styrgrupp för implementeringen föreslås inrättas.

Det nya miljöprogrammet fastslår också att en analys av miljö- och klimatkonsekvenser inklusive ett rättviseperspektiv ska inkluderas i alla relevanta nämnd- och styrelsebeslut som påverkar uppfyllandet av stadens miljö- och klimatmål. Kravet gäller de ärenden där en sådan analys är relevant, med hänsyn tagen till stadens miljö- och klimatmål. Stadsledningskontoret avser att i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden återkomma med ett metodstöd för att underlätta bedömningen för när detta är relevant och som även anger tillvägagångssätt för analysen.

Kontorets analys

Kontoret ställer sig positivt till förslaget Miljöprogram 2030 i sin helhet och anser att det utgör en bra grund för stadens fortsatta strategiska och systematiska arbete med miljö- och klimatfrågor. Kontoret anser vidare att de föreslagna målen är ambitiösa men relevanta för att nå nationella och globala miljömål samt stadens övergripande målsättningar inom miljöområdet.

Det är också positivt att förslaget har utvecklats till ett mer kommunikativt dokument med mer omfattande beskrivande texter och faktarutor, med tydliga exempel som konkretiserar respektive delmål.

De delmål där fastighetsnämnden anges som genomförandeansvarig omfattar områden som kontoret redan arbetar med sedan tidigare och miljöprogrammets målsättningar stämmer i huvudsak väl överens med kontorets ambitioner.

Arbetet med åtgärder avseende flertalet huvudmål beskrivs i förslaget att de ska fortsätta i enlighet med det arbete som redan pågår och utifrån de målsättningar som slogs fast i det föregående miljöprogrammet. På flera områden har dock nya delmål preciserats och ambitionsnivån höjts.

Den största förändringen i förslaget för fastighetskontorets verksamhet är den kraftigt höjda ambitionsnivån gällande minskning av klimatpåverkande utsläpp som beskrivs under målet *Ett Stockholm utan globalt klimatavtryck*. Utgångspunkten är målsättningen om att Stockholm ska bli klimatpositivt 2030 och fossilfritt 2040, genom kraftigt minskade utsläpp och koldioxidlagring.

Under delmålet *2.4 Halverad klimatpåverkan från konsumtion* anges att Stockholms konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp ska halveras till 2030 jämfört med 2019. Delmålet omfattar både den offentliga konsumtionen från stadens inköp och invånarnas konsumtion samt de utsläpp som sker utanför Stockholms geografiska område. De byggande nämnderna och bolagen står för cirka en tredjedel av stadens egna konsumtionsbaserade utsläpp och klimatpåverkan från ny- och ombyggnation genom inköp av bygg- och anläggningsentreprenader behöver minska väsentligt för att staden ska nå delmålet.

Det är ett ambitiöst och relevant delmål, men som kommer vara utmanande för kontoret att uppnå inom programperioden och kräva både ekonomiska och personella resurser som idag inte ryms inom budget. En omställning till klimatsmarta materialval, konstruktionslösningar och cirkulära arbetsmetoder i byggprojekten kommer att kräva tid för utveckling av nya rutiner och arbetssätt, kompetensutveckling och utbildning, samt påverka alla delar av projektprocessen inklusive projektens budget och tidplan. Det är i dagsläget osäkert hur detta ska hanteras inom kontorets verksamhet, både vad det gäller tillgängliggörande av personalresurser för metodutveckling och kompetensutveckling samt vad gäller extra kostnader för genomförande av projekten.

Kontoret ser positivt på att en plan för implementering ska tas fram samt att man planerar en mer omfattande uppföljning och styrning under programtiden. Vidare anser kontoret att förslaget om att implementera en styrgrupp för implementeringen är positivt och bör i samband med antagandet av miljöprogrammet inrättas snarast.

Miljöprogram 2030 kommer på grund av sin höjda ambitionsnivå kräva ökad intern samverkan och samordning inom staden för att lyckas med målsättningarna för miljö- och klimatarbetet. Mer resurser kommer att behöva läggas på utveckling av samverkan och kontoret anser att staden i planen för implementering av miljöprogrammet bör inkludera resurser för att stötta och driva detta samverkansarbete mellan stadens olika verksamheter.

För delmål 2.2 *Minskad klimatpåverkan från transportsektorn* anges fastighetsnämnden inte som genomförandeansvarig. Kontoret anser att även fastighetsnämnden bör vara genomförandeansvarig för åtgärder inom detta delmål, då kontoret arbetar med flera av de områden som anges under detta delmål, exempelvis att säkerställa god tillgång till laddinfrastruktur inom staden samt minska utsläppen av transporter av byggmassor.

Under delmålet 4.1 *En stadsmiljö mer anpassad till ett förändrat klimat* beskrivs stadens övergripande trädmål som innebär att varje träd som behöver fällas ska ersättas av två träd som planteras i närområdet. Målet gäller alla gator, torg och parker i hela staden. Kontoret anser att detta mål bör gälla samtliga träd som fälls på stadens mark, för att öka krontäckningsgraden utifrån ett klimat-anpassningsperspektiv samt skapa fler naturliga kolsänkor.

Som bilaga till remissen finns förslag på indikatorer som tagits fram i samband med arbetet med målavsnitten i syfte att följa miljö-tillståndet. Kontoret vill påpeka vikten av att alla nya indikatorer behöver kompletteras med en tydlig definition av hur respektive indikator ska följas upp innan indikatorn blir obligatorisk. Ett exempel är indikatorn *Mängd byggavfall för nyproduktion* där det fortfarande saknas ett stadsövergripande metod- och systemstöd för att mäta och följa upp.

Beredningskravet om att en analys av miljö- och klimatkonsekvenser inklusive ett rättviseperspektiv ska inkluderas, i alla relevanta nämnd- och styrelsebeslut som påverkar uppfyllandet av stadens miljö- och klimatmål, kan komma att innebära ett omfattande nytt ansvar och uppdrag för kontorets verksamhet, beroende på vilka beslut som ska omfattas och hur analysen ska gå till.

Kontoret vill betona vikten av att det finns ett genomarbetat och förankrat metodstöd för att underlätta bedömningen för när detta är relevant och som även anger tillvägagångssätt för analysen i god tid innan beredningskravet införs.

Kontorets bedömning är också att dessa analyser kommer att medföra ytterligare arbetsmoment i berörda nämnd- och styrelsebeslut, vilket kan komma att påverka behov av personella resurser.

Slut

Bilagor

1. Miljöprogram 2030 för Stockholms stad

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Kindberg, Fastighetsdirektör	2024-06-04
Olga Ekstam, Avdelningschef	2024-06-03